



**Lämpimästi tervetuloa
TYKS-alueen VIPU-verkostoitumispäivään!**

***Varmt välkommen till ÅUCS-områdets VIPU-
nätverksdag!***

15.9.2022, Varsinais-Suomi / Egentliga Finland

**Turku / Åbo
Scandic Julia**





VIP-alueryhmä TYKS /VIP-områdesgruppen, ÅUCS

Tuen koordinointi /Koordinering av stöd:

Sivistystoimen johto/Bildningsväsendets ledning:

Rehtori / rektor:

Vaatu-edustus / representant för krävande stöd:

Varhaiskasvatus / småbarnspedagogik:

LAPE- ja/tai OT-toimijat / LAPE och OT-aktörer:

Erikoissairaanhoito / Specialsjukvård:

Oppilashuolto / Elevvård

Yliopistotutkimus / Universitetsforskning:

Opettajankoulutus / Lärarutbildning:

Lastensuojelu / Barnskyddet:

Aluehallintovirasto / Regionförvaltningsverket:

Alueellinen yhdyshenkilö / VIP-kontaktpersoner:

Suvi Sankinen, oppimisen ja tuen koordinaattori, Kaarinan kaupunki, **PUHEENJOHTAJA / ORDFÖRANDE**

Taneli Tiirikainen, yksikön päällikkö, Sivistystoimiala, opetusyksikkö, Pori, **VARAPUHEENJOHTAJA / VICEORDFÖRANDE**

Mari Fabig, rehtori Kankaanpään Yhteislyseo, Kankaanpää, mari.fabig@kankaanpaa.fi

Jan Weckström, apulaisrehtori, Pedersöre, TYKS vaatu-operatiivisen ryhmän puheenjohtaja

Pia Nordin, Universitetslärare i småbarnspedagogik, Åbo Akademi

Mikko Hulkkonen, hyvinvointijohtaja, Rusko

Hannele Kallio, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylläääkäri

Ågren Sari, opiskeluhuollon esimies, Kasvatus ja koulutus, Sivistystoimiala

Minna Kyttälä, Apulaisprofessori (tenure track), Kasvatustieteiden laitos

Tiina Annevirta, KT, yliopistonlehtori, Turun yliopisto

Johanna Lehtola, projektipäällikkö, Tuki oikeasta paikasta (TOP) Stöd från rätt plats

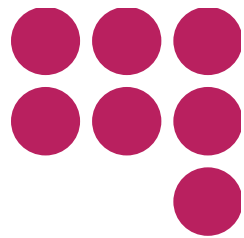
Länsi-Suomen lastensuojelun monialainen vahvistaminen 2020–2022

Ville Kouki, opetustoimen ylitarkastaja, Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Mari Luosa, ohjaava opettaja, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri

Josefin Svedin, rektor, Valteri center för lärande och kompetens

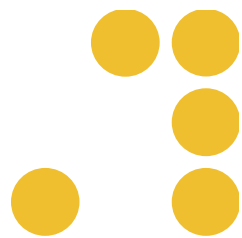
**Ketä paikalla
tänään? Vem har
vi på plats idag?**



VIP-alueryhmä TYKS VIP-områdesgruppen ÅUCS

Kehittämisen kärjet 2020-2022
Utvecklingsområden 2020-2022

- Konsultaatio-osaamisen lisääminen / Att stärka konsultationskunskapen
- Kuntatason konsultaatiomallien kehittäminen / Att utveckla konsultationsmodeller på kommunnivå
- Yhteiset webinaarit HYKS-alueryhmän kanssa / Gemensamma webinarier med HUCS-områdesgruppen
 - Vaativan tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa eri näkökulmista / Olika synvinklar om hur krävande stöd ordnas inom småbarnspedagogik och grundskola
 - Kohteena varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen hallinto (rehtorit ja sivistysjohto) / Målgrupp: ledning och administrativ personal inom småbarnspedagogik och grundskola
- Hyvinvointialue ja palaverikäytännöt / Välfärdsområde och mötespraxis
 - Verkosto-, siirto-, oppilas-, viranomaispalaveri ja monialainen yhteistyöryhmä / Nätverks-, överförings-, elev-, myndighetsmöten samt sektorsövergripande arbetsgrupper
 - Mitä jälkiä näistä jää ja mitä pitäisi jäädä / Vad är slutresultatet och vad vad borde det vara?
 - Miten voimme monialaisesti valmistautua aina hyvään palaveriin, joka vie oppilaan asiaa eteenpäin / Hur kan vi sektorsövergripande alltid förbereda oss för ett möte och säkerställa oss om att elevens ärende går framåt.
 - Verkostopalaverin ABC



Miksi tämä on juuri nyt niin tärkeää? Varför är det här så viktigt just nu?

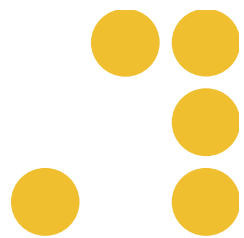
[Laadukkaan verkostotyön ABC](#)

[Onnistuneen verkostokokouksen ABC, EKSOTE \(abcdocz.com\)](#)

- Hyvinvointialueelle siirryttäessä monialaisen työn koordinointi voi näyttäytyä haastavana Monialainen asiantuntijaryhmä yksilökohtaisen opiskeluhuollon työkaluna on numero 1, MUTTA verkostopalavereita näyttää olevan jopa enemmän vaativaa tukea tarvitsevien lasten ja nuorten taustalla /
- Yhteiset sopimukset ennen vuodenvaihdetta antavat ”perälautaa” siihen, että asioiden yhdessä hoitamiselle saadaan rakennettua raamit.
- palvelupolkujen olennaisin osatekijä Lapsen/nuoren, huoltajan ja työntekijän oikeus osallistua hyvin valmisteltuun kokoukseen.



Ohjelma 15.9.2022 Program



11.00

VIP-verkoston tarjoama lounas klo 11-12 / *VIP-nätverket bjuder på lunch kl. 11-12*

12.00

Tervetuloa verkostoitumaan! Välkommen att nätverka!

Suvi Sankinen, VIP-alueryhmän puheenjohtaja / ordförande för VIP-områdesgruppen & Josefina Svedin & Mari Luosa, VIP-alueyhdyshenkilö / VIP-kontaktpersoner

12.15

Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset

Utbildning för alla- arbetsgruppen för stöd framför aktuella hälsningar

Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM / undervisningsråd / UKM

Mitä on vaativa konsultaatio? Vad är krävande konsultation?

TYKS-alueen vaatu-toimijat / ÅUCS-områdets aktörer för krävande konsultation

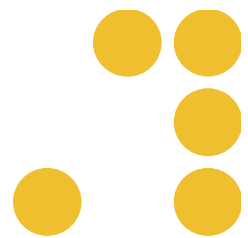
Kolmannen sektorin tuki / Stöd från tredje sektorn

Järjestöt ja liitot esittäytyvät / Organisationer och föreningar presenterar sin verksamhet





Ohjelma 15.9.2022 Program



VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely / VIP-projektens mål och arbetsplaner

14.30

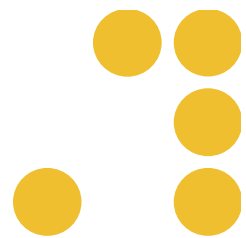
Verkostoitumista ja palvelupolkujen selkeyttämistä yhdessä kahvittelun lomassa / Nätverkande och tydliggörande av servicestigar. Fika vid sidan om arbete

15.45

Nostot ja päätössanat alueyhdyshenkilöt / Sammanfattning och avslutningsord, *Suvi Sankinen, Josefin Svedin & Mari Luosa*

16.00

Kiitos, turvallista kotimatkaa! Tack och trevlig hemresa!



Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset
Hälsningar från arbetsgruppen för Utbildning för alla
Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM / undervisningsråd, UKM
(Tallenne / inspelning 30 min)

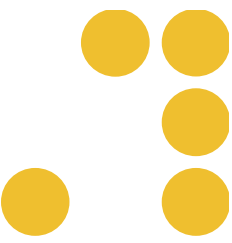


Oikeus oppia –kehittämishjelma: <https://okm.fi/laatuohjelmat>
Utbildning för alla- utvecklingsprogrammet: <https://okm.fi/sv/kvalitetsprogram>

#oikeusoppia



Mitä on vaativa konsultaatio? Vad är krävande konsultation?



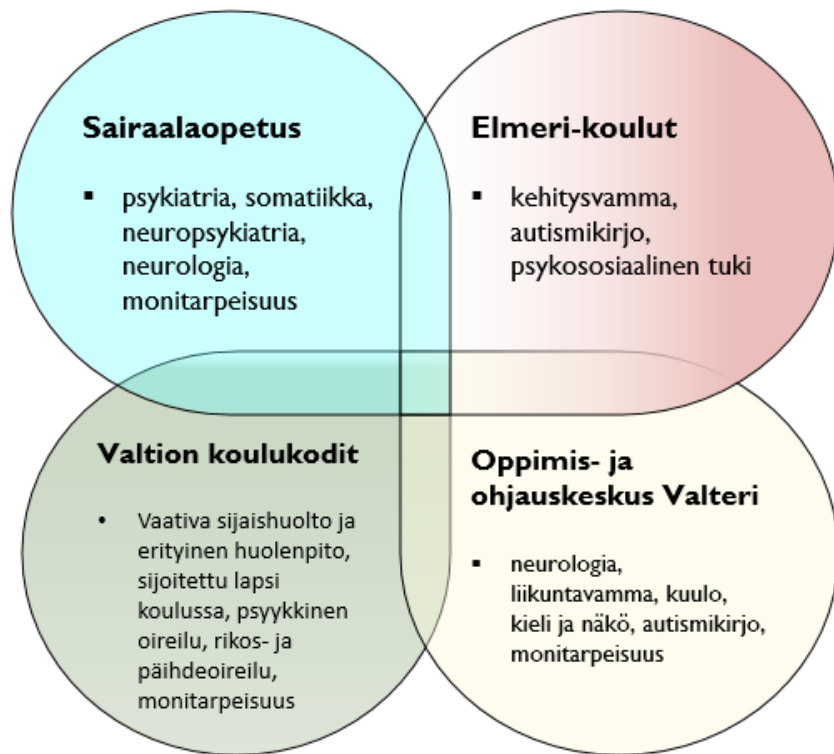
- TYKS-alueen vaatu-toimijat / ÅUCS-områdets aktörer för krävande konsultation
 - **Tarja Kallio**, sairaalaopetus,
TYKS-alueen vaatu-toimijoiden operatiivisen ryhmän jäsen /
sjukhusundervisning, medlem i den operativa gruppen för krävande konsultation
 - **Minna Ahlbäck**, sairaalaopetus,
TYKS-alueen vaatu-toimijoiden operatiivisen ryhmän jäsen /
sjukhusundervisning, medlem i den operativa gruppen för krävande konsultation





VIP-verkoston Vaatu-toimijat ja vaativan konsultaation palvelu

[Vaativa konsultaatio](#)



Katso vaatu-toimijoiden esittelyvideot VIP-verkoston nettisivuilta:

<https://vip-verkosto.fi/vaativa-konsultaatio/vaatu-toimijat/>



Vaativa konsultaatio (*pilotointi 2022*)



MILLOIN?

Lähipalvelut eivät aina riitä turvaamaan kasvua, kehitystä, oppimista ja koulupolkua.

Mikäli tarve jatkuu vahvana lähipalveluista ja monipuolisesta tuesta huolimatta, on mahdollista hyödyntää vaativan konsultaation palvelua.

TARKOITUS

Konsultaation tarkoituksena on vahvistaa paikallista/alueellista pedagogista osaamista, tukea ja monialaista yhteistyötä sekä löytää yhdessä oppilaan lähikoulun kanssa ratkaisuja erityisen vaativiin tilanteisiin.

Nämä voivat liittyä *esimerkiksi* psyykkisiin pulmiin, moni- ja vaikeavammaisuuteen, kehitysvammaisuuteen, autismikirjoon tai muihin neuropsykiatrisiin häiriöihin.



Lisätietoja vaativasta konsultaatiosta ja yhteydenottolomak- keen löydät VIP- verkoston kotisivuilta

www.vip-verkosto.fi

Oman erva-alueen VAATU-konsultaatio mahdollista, mikäli mikään saatavilla ollut aikaisempi tuki ei ole korjannut tilannetta.

Vaativa-konsultaatio

↕ VIPU-henkilö

Maakunnallisesti ja/tai paikallisesti tarjolla olevat tuen muodot

Yhteydenottolomake

Paikalliset käytössä olevat tuen muodot, esim. konsultoiva erityisopettaja, sosiaali- ja terveystyö, erikoissairaanhoidon, yksittäisen VAATU-toimijan palvelut jne.

↕ VIPU-henkilö

Oppilaan lähikoulun tarjoama tuki

Oppilaan lähikoulun tarjoama oppimisen ja koulunkäynnin tuki, esim. tuen portaat; yleinen, tehostettu tai erityinen, erityisopetus, oppilas ja opiskelijahuolto jne.



Palvelu on käytettävissä koulupäivinä

YKSILÖKONSULTAATIO

- Yksilökonsultaation keskiössä yhden lapsen/nuoren oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen.

150 €
(+alv 24%)

PEDAGOGINEN YLEISKONSULTAATIO

- Pedagogisessa yleiskonsultaatiossa tarkastellaan esimerkiksi ryhmän toimintaa.

250 €
(+alv.24%)

1-2 etäohjausta ja
tarvittaessa konsultaatiokäynti

Tilaamiseen tarvitaan lupa opetuksen järjestäjältä, jota laskutetaan.

<https://vip-verkosto.fi/vaativa-konsultaatio/>

Opetuksen järjestäjän vastuulla on varmistaa, että sillä on tarvittaessa oikeus tarvittavien tietojen antamiseen konsultaation toteuttamista varten.

Konsultaatiopyyntö	Ajankonta	Yksilö vai ped. yleisk.	Haaste	Konsultaation tila
Konsultaatiopyyntö 1	Joulukuu 2021	Pedagoginen yleiskonsultaatio	Kouluakäymättö myys	Ei vielä toteutunut (elokuu 2022)
Konsultaatiopyyntö 2	Huhtikuu 2022	Yksilökonsultaatio	Kouluakäymättö myys	valmis
Konsultaatiopyyntö 3	Huhtikuu 2022	Yksilökonsultaatio (ruotsinkielinen)	Tukea oppilaan verkoston osaamisvajeeseen	Oppilas ohjattu Valterin konsultaation pariin
Konsultaatiopyyntö 4	Kesäkuu 2022	Yksilökonsultaatio	Kouluakäymättö myys	alkamassa
Konsultaatiopyyntö 5	Kesäkuu 2022	Yksilökonsultaatio	Väkivaltainen kehitysvammaisen oppilas	alkamassa
26.9.2022				15



TYKSiin VAATU –toimijat

Ryhmän jäsenet:

Valteri: Sari Granroth-Nalkki (fi) ja Anne Levón (fi-sv)

Elmerikoulut: Kerttu Kuusisto (fi) ja Saara Scheinin (fi)

Sairaalakoulu: Tarja Kallio (fi) ja Minna Ahlbäck (fi)

Valtion koulukodit: Sami Grannabba (fi-sv) ja Jan Weckström (fi-sv)

Ruotsinkielinen TOI-opetus: Johanna Lindfors (fi-sv)

Ole rohkeasti yhteydessä!

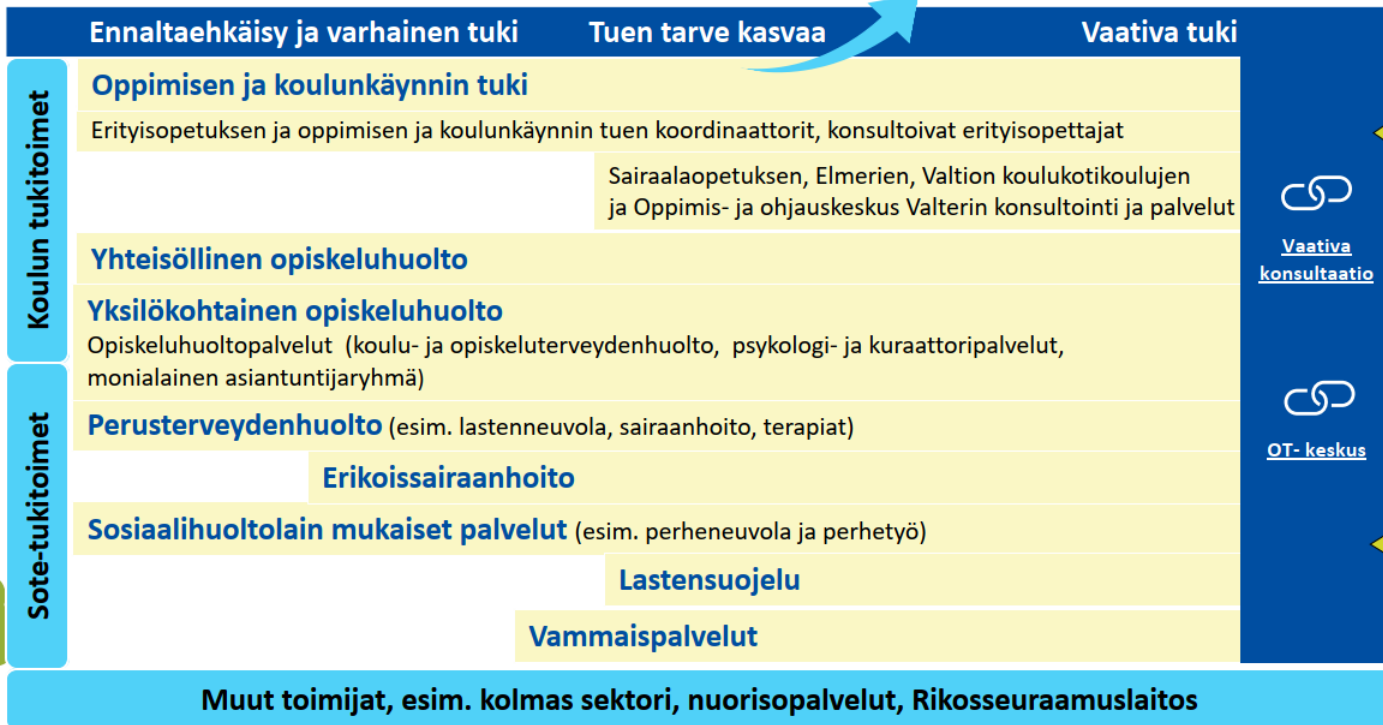


Kunta

Hyvin-
vointialue

Erva-/
YTA-alue

Lasten ja nuorten monialaiset palvelut



Vaativa erityisosaaminen esi- ja perusopetuksessa

Vaativin sosiaali- ja terveydenhuollon erityisosaaminen



Kolmannen sektorin tuki / Stöd från tredje sektorn

Liitot ja järjestöt esittäytyvät / Föreningar och organisationer presenterar verksamheten

- **Autismiliitto ry**

- *Riikka Kiilo*

- **FDUV r.f/Lärum**

- *För ett gott liv på lika villkor och en hjälpende hand i inläringen*
 - *Marie Selenius, pedagogisk planerare*

Autismiliitto tukenasi!

Riikka Kiilo

FM aineenopettaja

Vertais- ja kokemustoiminnan suunnittelija



Autismiliiton huolet koulu- ja opiskeluasioissa

- Autismikirjon lapsilla tukitoimet koulussa toteutuvat hyvin vaihtelevasti ja monin paikoin puutteellisesti etenkin yleisopetuksen luokilla ja opetusryhmissä.
- Opiskelu ja oppivelvollisuuden suorittaminen saattavat keskeytyä, kun tarvittavaa tukea ei saa esim. vammaispalveluista.
- Vammaisfoorumi ja Ihmisoikeuskeskus toteuttivat kouluarjen kokemuksia kartoittavan kyselyn perusopetuksessa olevien vammaisten ja toimintarajoitteisten lasten huoltajille vuodenvaihteessa 2020–2021 (n=595). 57 % vastaajista oli neurokirjon lasten vanhempia. Tuloksista on julkaistu artikkeli lapsiasiavaltuutetun teoksessa Vammaisuus ja lapsen oikeudet (2021). Raportti julkaistaan lokakuussa.
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja tarpeiden mukaiset mukautukset toteutuivat kaikkein heikoiten neurokirjon lapsilla. Moni vanhempi koki, ettei tukitoimia koulussa ollut toteutettu lapsen tarpeiden mukaisesti. Tuki ei ollut riittävää tai sitä ei saanut tilanteissa, joissa lapsi olisi sitä tarvinnut esim. välitunneille ja ruokailuihin. Opettajilta ja ohjaajilta koettiin puuttuvan osaamista tukea neurokirjon lasten oppimista.
- Vanhemmat kertoivat myös suurista opetusryhmistä, pienryhmäpaikkojen puutteesta sekä meluisista ja lapsilukuun nähden ahtaista koulutiloista. Melu, struktuurin puute sekä vaihtuvat ja suuret opetusryhmät kuormittavat monia autismikirjon oppilaita.
- Moni autismikirjon/neurokirjon lapsi ei saa tukea oikea-aikaisesti. Osa perheistä joutuu käymään vuosikausia kestäneitä taisteluja tukitoimien saamiseksi, jolloin lapsen tai nuoren hyvinvointi ehtii heikentyä monin tavoin. Ongelmien kärjistyessä saattaa syntyä kouluakäymättömyyttä tai haastavaa käyttäytymistä, joita koulu yrittää ratkoa mm. lastensuojeluilmoituksilla. Tukitoimet järjestyvät usein vasta sitten, kun tilanne on jo ehtinyt kärjistyä.

Autismiliiton ratkaisuehdotukset

1. Tuen toteuttamiseen pitää varmistaa riittävät ja pysyvät resurssit sekä riittävä erityisopettajien, koulunkäynninohjaajien ja avustajien määrä.
2. Vahvistetaan opettajien, ohjaajien ja avustajien ammatillista osaamista neurokirjon oppilaiden opettamisessa perus- ja täydennyskoulutuksella sekä konsultaatio- ja ohjauspalveluilla.
3. Varmistetaan, että oppilasryhmät eivät ole liian suuria ja pienryhmäpaikkoja on riittävästi tarjolla niitä tarvitseville.
4. Tukitoimia tulee kehittää toisella ja kolmannella asteella, muuten oppivelvollisuuden suorittaminen ja opinnot keskeytyvät osalla. Varsinkin kognitiivisesti taitavat autismikirjon opiskelijat jäävät usein ilman vammaispalveluista saatavaa tukea (es im. henkilökohtainen apu).
5. Tuen tarpeiden tarkka arviointi ja suunnittelu: Tuen tarpeiden tunnistamisessa keskeistä on kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä moniammatillinen yhteistyö opetuksen, oppilashuollon ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kesken. Toimiviin sote-sektorin ja sivistystoimen yhteistyörakenteisiin tulisi kiinnittää huomiota hyvinvointialueilla. Arvioinnissa tulee huomioida laajasti oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät tarpeet, mukaan lukien tarpeet oppimisympäristön mukauttamiseen ja yksilöllisiin järjestelyihin.
6. Varmistetaan rauhalliset ja aistiesteettömät tilat, jotka tukevat autismikirjon lasten oppimista. Koulutilojen kehittämisen tulee perustua tutkimustietoon ja oppilaiden ja vanhempien kokemustietoon, ei lyhytnäköisiin säästötavoitteisiin.

Koulutus ja konsultaatio

- Kaikille avoimet Autismikirjo tutuksi koulutukset 2-3 kertaa vuodessa
- Kaikille avoin HAASTE-toimintamalli käyttöön! -koulutus 2 kertaa vuodessa
- Lisäksi ajankohtaisia webinaareja ja koulutuksia
- Tilauskoulutukset ja konsultaatiot yhteisönne tarpeisiin räätälöityinä, esimerkiksi:
 - Autismikirjo ja sen eri piirteet
 - Esteettömyys
 - HAASTE-toimintamalli
 - Autismikirjon ihmisen tukeminen
- Lisätietoja: koulutus@autismiliitto.fi tai Marko Lahti, marko.lahti@autismiliitto.fi, p. 044 493 4429

Neuvontapalvelu

- Puolueetonta, aatteetonta ja yksilöä kunnioittavaa
- Tarkoitettu autismikirjon ihmisille, heidän omaisilleen ja läheisilleen sekä heidän kanssaan työskentelevälle ammattihenkilöstölle, viranomaisille ja muille tahoille
 - Puhelin ma-to klo 12–15 (torstaisin englanniksi)
 - Sähköposti
 - Henkilökohtaiset tapaamiset (toimisto, Teams)
 - Tukinetin Neuvontapalvelu-chat
 - Sekasin Gaming Discord ja nuortenelemää.fi -palvelu
 - Kyselyt, lehtiartikkelien kirjoittaminen, webinaarit
- Neuvoa voidaan esim. koulutukseen, opetukseen tai sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa
- Yleisin kysymysaihe on diagnosointi



Autismiliiton
Neuvontapalvelu

050 467 3130
neuvontapalvelu@autismiliitto.fi

**ma-to
klo 12-15**

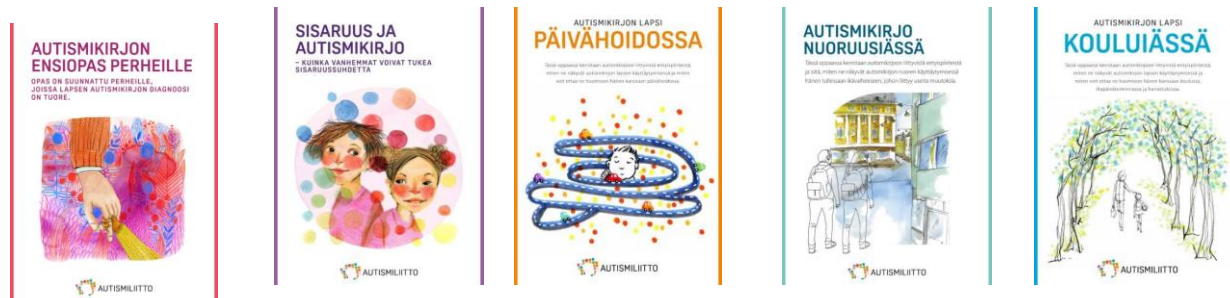
Autismiliiton jäsenyhdistykset



- Autismiliiton jäseniä ovat eri puolilla Suomea sekä valtakunnallisesti toimivat jäsenyhdistykset.
- Jäsenyhdistykset tarjoavat jäsenilleen mm. vertaistukea, kerhoja, tapahtumia ja koulutuksia.
- Jäsenyhdistysten tehtävänä on myös autismikirjon henkilöiden etujen valvominen.
- 24 jäsenyhdistystä eripuolilla Suomea <https://autismiliitto.fi/jasenyhdistykset/>.



Materiaalia



Aineistot ja esitteet

- Autismiliitto tuottaa ja välittää autismikirjoon liittyvää aineistoa. Kaikki Autismiliiton oppaat ja esitteet ovat vapaasti ladattavissa ja tulostettavissa. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/aineistot/>

Autismi-lehti

- Suomen ainoa Autismia käsittelevä lehti. Julkaisemme lehden 4. vuodessa. Teema on vaihtuva. Julkaisemme verkossa osan Autismi-lehden artikkeleista. Kaikki lehden artikkelit pääset lukemaan tilaamalla lehden tai liittymällä Autismiliiton jäsenyhdistyksen jäseneksi, jolloin saat lehden jäsenetuna kotiin kannettuna. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/autismi-lehti/>

Kirjasto

- Autismiliiton autismialan kirjallisuutta kokoava kirjasto toimii Helsingin keskustoimistossa Pasilanraitio 9 B, 00240 Helsinki. Autismiliiton kirjastossa on lainattavissa noin 600 kirjaa. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/kirjasto/>

Esteettömyys

- Esteettömyysohjelmalla Autismiliitto pyrkii lisäämään tietoa ja vaikuttamaan asenteisiin: esteettömyys on yhteinen asia ja sen saavuttaminen edellyttää yhteistyötä ja kaikkien osapuolten tasavertaisuutta. <https://autismiliitto.fi/materiaalia/esteettomyys/>

Vertais- ja kokemustoiminnan verkosto Autismiliitossa

Vertaisosaajat:

- Autismiliitolla on vapaaehtoisia, joilta saat tukea silloin, kun autismikirjon diagnoosi on vielä tuore. Heillä kaikilla on omakohtainen kokemus autismikirjosta, he ovat autismikirjon lasten vanhempia, autismikirjon aikuisia ja lähiomaisia. <https://autismiliitto.fi/tuki-ja-neuvot/vertaistuki/vertaisosaaja/>

Kokemusasiantuntijat:

- Autismiliiton kouluttamilla kokemusasiantuntijoilla on kaikilla joko itsellä tai läheisellä autismikirjon diagnoosi. Kokemusasiantuntijat välittävät kokemukseensa perustuvaa tietoa erilaisissa yhteyksissä, kuten esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalle suunnatuissa koulutuksissa tai antamalla haastatteluita medioihin. <https://autismiliitto.fi/toiminta/kokemusasiantuntija/etsitko-kokemusasiantuntijaa/>

Jäsenyhdistyksien vertaisryhmäohjaajat

- Verkkokoulutukset x2/vuosi, tukea ryhmätoimintaan ja sen kehittämiseen

Vertaisillat verkossa:

- autismikirjon lasten vanhemmille (nuoret ja lapset)
- autismikirjon aikuisten kumppaneille ja puolisoille
- autismikirjon lasten vanhemmille, joiden lapsi on sijoitettu tai huostaanotettu (Kasper yhteistyö)

Kiitos.



För ett gott liv på jämlika villkor



För ett gott liv på jämlika villkor

- FDUV är intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland.
- FDUV står för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla - också för dem som behöver stöd i vardagen.

Nationell människorättsorganisation

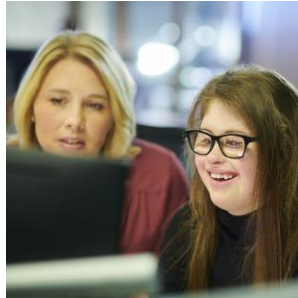


Nationell människorättsorganisation

FDUV arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga:

- ska få en jämlik ställning i samhället
- service och stöd på sitt eget modersmål

Påverkan, tjänster och utveckling



Påverkan, tjänster, projekt och utveckling

- sprider information och påverkar lagstiftning och attityder i samhället.
- ordnar läger och kurser, temadagar och föreläsningar.
- erbjuder stöd, rådgivning och gemenskap.
- utvecklar vi material och nya sätt att stöda personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

LL-Center och specialbiblioteket



LL-Center och specialbibliotek

- **LL-Center** arbetar med och för lätt svenska i Finland, ger ut Lätta-bladet och utbildar läsombud.
- I vårt **specialbibliotek** kan du låna lättlästa böcker och facklitteratur.



En del behöver mer
för att få lika mycket

Lärums målgrupp



Lärums målgrupp

- Utbildningspersonal
 - *Till exempel: lärare inom alla stadier, skolgångsbiträden, personal inom småbarnspedagogik*
- Personal inom det sociala området
 - *Till exempel: personliga handledare, omsorgsbyråer, kuratorer, psykologer, barnrådgivning*
- Anhöriga

Men även seniorer, invandrare och personer med olika funktionsnedsättningar kan ta del av Lärums tjänster.

Lärums produktion

JANUARI 2022							
v.	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
52						1 Hylandsdagen	2 Gert, Gert, Jerry
1	3 Elinor, Yveline	4 Hel	5 Lis	6 Söndagsdagen Harry, Hanneli	7 August, Augusta	8 Gunnel	9 Sara
2	10 Sigrid	11 Oswald	12 Elinor	13 Knut	14 Zacharias	15 Doris	16 Göran, Göran, Göran
3	17 Anders, Anders, Tony	18 Lena	19 Henrik, Henrik, Henry, Henrietta	20 Sébastien, Fabian	21 Agnes, Agneta	22 Fridolf, Lof	23 Hilma, Hilma
4	24 Zari	25 Paul	26 Jonatan	27 Söndagsdagen för Sofia, Sofia, Sofia	28 Kari, Carita, Kalle	29 Vilja, Vilja	30 Sara, Sara
5	31 Astrid, Astrid						

LÄRUM
www.larum.fi

Finansiering: Eriksbergens planerings- och utvecklingsbyrå, Helsingfors Universitets ekonomiska byrå

Lärums produktion

- Lärum producerar lättläst och tillgängligt material enligt de behov som uppstår i Svenskfinland.
- Lärums tryckta material ges ut av Lärum förlaget Ab

Alla vi tillsammans - Samhälle



Alla vi tillsammans - Klimatförändringen



Lärums materialbank



SVENSKA SUOMEKSI

OM LÄRUM AKTUELLT MATERIALBANK WEBBSHOP KONTAKT

Lärum – en del behöver mer för att få lika mycket

Lärum
är en
hjälpande hand
i inlärnigen

Välkommen till Lärum!

Vi finns till för dig som behöver specialpedagogiskt material på svenska.

Vår digitala materialbank innehåller material för såväl elever, lärare som anhöriga. Allt är fritt tillgängligt utan inloggning och avgifter.



Elevmaterial



Lärarmaterial



Fakta & Fortbildning

Lärums materialbank

- I vår materialbank finns material för elever, lärare och andra som handleder personer med behov av stöd i inläringen
 - **Elevmaterial:** digitala läromedel
 - **Lärarmaterial:** tips på lektioner, arbetsmaterial, filmer, tilläggsmaterial och digitala läromedel
 - **Fakta och fortbildning:** videon, affischer och handledningar kring olika teman
- Materialet får användas fritt

Mumin-helhet



- Ljudböcker
- Arbetsmaterial i två nivåer



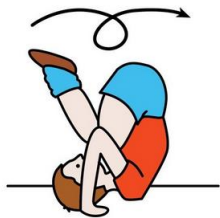
Minne ja sinne



Förklara för mig



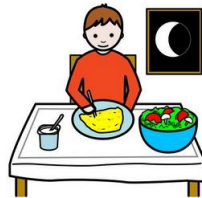
Vad behöver du?



**Motoriska
färdigheter**



**Sociala
färdigheter**



**Dagliga
rutiner**

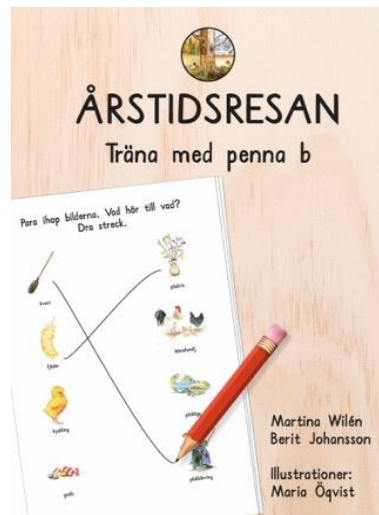
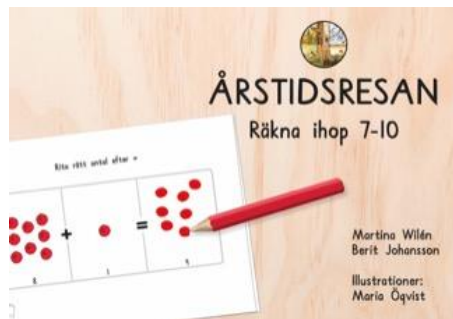


**Kognitiva
färdigheter**



**Språk och
kommu-
nikation**

Förmedling



Para ihop färgbild med svartvit bild.
Dra streck.



19

Förmedling och webbshop

- Förutom eget material så förmedlar Lärum specialpedagogiska läromedel, hjälpmedel och material
- Lärum samlar material från trettiotal tillverkare och förmedlar genom Lärum-förlagets webbshop

Förmedling

NY



GeoLogik

NY



Mattematta

NY



Candy

Materialutställning



Materialutställning – både i Vasa och i Helsingfors

- Lärum i Vasa
Storalånggatan 60
- Lärum i Helsingfors
Nordenskiöldsgatan 18 A
- Webbshop: <https://shop.larum.fi/>

Lånelådor



Lärums uppgift



Lärums uppgift

Att utveckla och erbjuda material och verktyg för specialundervisningen samt handledning kring användningen av dem.

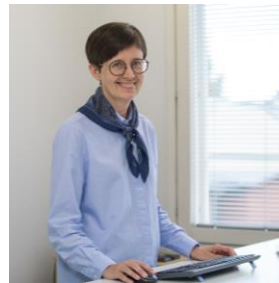
- Arbetar för att personer med behov av särskilt stöd i inläringen skall få den hjälp de behöver
- Sprider kunskap om anpassade material och metoder
- Förmedlar anpassade specialpedagogiska läromedel och differentierat material

Personal

- Malin Sandström, teamledare
- Susanne Nygård, pedagogisk planerare
 - Österbotten
- Marie Selenius, Pedagogisk planerare
 - Södra Finland

Materialbank: www.larum.fi

Webbshop: <https://shop.larum.fi/>



- Lärum erbjuder sina tjänster åt alla som kan ha nytta av nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel för inläringen

Vad behöver du?



VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely

Presentation av VIP-projektens mål och arbetsplaner

VIP-hankkeet / TYKS VIP-projekt, ÅUCS

**Varsinais-Suomi, Egentliga Finland
Kikka-hanke,
Uusikaupunki + 7 kuntaa
Nystad + 7 kommuner**

**Satakunta
Inklusiivinen satakunta,
Pori ja koko maakunta
Björneborg och hela landskapet**

**Varsinais-Suomi / Egentliga Finland
Kikka-Hanke
Saara Westerlund**

**Satakunta, Pori / Björneborg
Inklusiivinen Satakunta
Sari Wallin, konsultoiva erityisopettaja, Porin kaupunki,
Riikka Kotiranta, konsultoiva erityisopettaja, Porin
kaupunki**

KIKKA-hanke

Kaikki Inklusiiviset Keinot Käyttöön
Alusta alkaen

Vaativan erityisen tuen,
ennaltaehkäisevien toimintamallien
ja varhaisen tuen kehittäminen
inklusiivisissa
toimintaympäristöissä

OPH-rahoitus



Yksi Oikeus oppia –kehittämishjelman erityinen painopistealue hallitusohjelman mukaisesti on VIP-verkoston vakiinnuttaminen osana kehittämishjelmaa ja verkoston moniammatillisen osaamisen hyödyntäminen lähikouluissa ja –päiväkodeissa.

Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman mukaisesti VIP-verkosto vakiinnutetaan vuosina 2021–2022. VIP-verkosto toimii kansallisella tasolla ja alueellisesti viidellä yhteistoiminta-alueella sekä kehittäen eri teemoihin liittyvää monialaista tukea. *Vaativan erityisen tuen, ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen kehittäminen inklusiivisissa oppimisympäristöissä - valtionavustus on osa Oikeus oppia -ohjelmaa ja VIP-verkoston vakiinnuttamistoimia.*

Avustuksen tarkoituksena on varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen vaativan erityisen tuen sekä ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen kehittäminen ja vakiinnuttaminen alueellisesti ja paikallisesti inklusiivisissa oppimisympäristöissä.



Hankkeen yleiset tavoitteet, toiminta ja tulokset

- **Inklusion kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa:** Tavoitteena on inklusion toteutukseen liittyvien opetuksen ja monialaisen yhteistyön rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen ja toimeenpaneminen.
- **Monialaisen yhteistyön kehittäminen:** Tavoitteena on uusien yhteistyön rakenteiden luominen monialaisten toimijoiden kesken. Tämä tapahtuu luomalla konkreettisia toimintamalleja sivistys-, sosiaali- ja terveystoimen toimijoiden välille alueellisella tasolla.
- **Toimintakulttuurin muutokset:** Tavoitteena on toimijoiden sitouttaminen yhdessä tekemisen kulttuuriin sekä tasavertaisen yhteistyön tekemiseen ja luottamuksen rakentamiseen. Edistetään hyvien käytäntöjen, työvälineiden ja innovaatioiden jakamista. Huolehditaan tuen yhtenäisestä jatkumosta varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen.
- **Osaamisen vahvistaminen:** Opetuksen järjestäjät ja koulut kehittävät ennalta ehkäisevää toimintakulttuuria ja varhaista tukea sekä vaativan erityisen tuen toimintatapojaan tuen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa siten, että opetus toteutuu lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Hankkeessa kehitetään pedagogista johtajuutta sekä opettajien osaamista oppilaan kohtaamisessa ja vuorovaikutustaidoissa sekä yksittäisten oppilaiden että oppilasryhmän kanssa toimiessa

Mukana olevat kunnat

Uusikaupunki

(Koordinoi)

Kaarina
Lieto
Mynämäki
Naantali
Paimio
Parainen
Raisio

Työntekijät;

Hankekoordinaattori 7h/vko;
Saara Westerlund

Hanketyöntekijät 8h/vko;
Jussi Ohvo
varhaiskasvatuksen asiantuntija, Kaarina

Maria Ovaska
Varhaiskasvatuksen suunnittelija, Raisio

Saara Westerlund
Konsultoiva erityisopettaja, Naantali

KIKKA-
työntekijät
liittyvä osaksi
alueellista

KONSTI-
kuntien
verkostotiimiä

KIKKA + KONSTI

Valtion erityisavustus oppimisen tuen ja inklusion kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa vuosille 2020–2021 sekä 2021–2022. Oikeus oppia- kehittämisohjelma.

Tähän mennessä;

- Alueellinen tuen käsikirja [Konsti Tuen käsikirja \(google.com\)](#)
- Uudistetut yhteiset tuen lomakkeet pedagoginen selvitys sekä HOJKS-oppiaineittain, TOI-HOJKS.
- Oppimisen tuen äytänteiden ja toimintamallien yhtenäistäminen alueellisesti.
- Inklusiivisen toimintakulttuurin johtamisen tuki sekä omaavalvonnan kehittäminen.



TAVOITE 1.

KONSTI-hankkeessa luotu Oppimisen tuen käsikirjan sisältö täydennetään ja päivitetään esiopetuksen osalta.

Toiminta;

Työssä huomioidaan täydentävän varhaiskasvatuksen rajapinta ja nostetaan tältä osin uuden varhaiskasvatuslain kohdat/toimintatavat käsikirjaan.

Kikka hankkeessa hankekuntien esiopetuksen henkilökunta koulutetaan täydennetyn Oppimisen tuen käsikirja sisältöihin ja käyttöön sekä tarjotaan koulutusta pedagogisessa kirjoittamisessa vaka-perusopetus.

TAVOITE 2.

Vahvistetaan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen yhteistyötä inklusion kehittämisessä kunta- että aluetasolla.

Luodaan yhteistyössä alueellinen koulutuskalenteri varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen henkilöstölle VIP-toimintaa juurruttaen.

Toiminta;

Järjestetään inklusiivista toimintakulttuuria vahvistavaa koulutusta sekä webinaari/ja.

Konstin verkostotiimin osaamista vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta. Konsti-hankkeessa luotuihin kuntatason tiimejä vahvistetaan varhaiskasvatuksen osaamisella Kikka-hankkeen myötä. Selvitetään koulutustarpeet, osana hankkeen konsultatiivista työtä. Hyödyntäen alueellista osaamista ja luodaan yhdessä KONSTI+KIKKA verkostotiimin, yhteistyötahojen sekä kuntien VIPU-yhdyshenkilöiden kanssa alueellinen koulutuskalenteri 2023-2024.

Yhteistyötä - yhteistä työtä

KONSTI-hanke

Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri

VIP-alue ryhmä

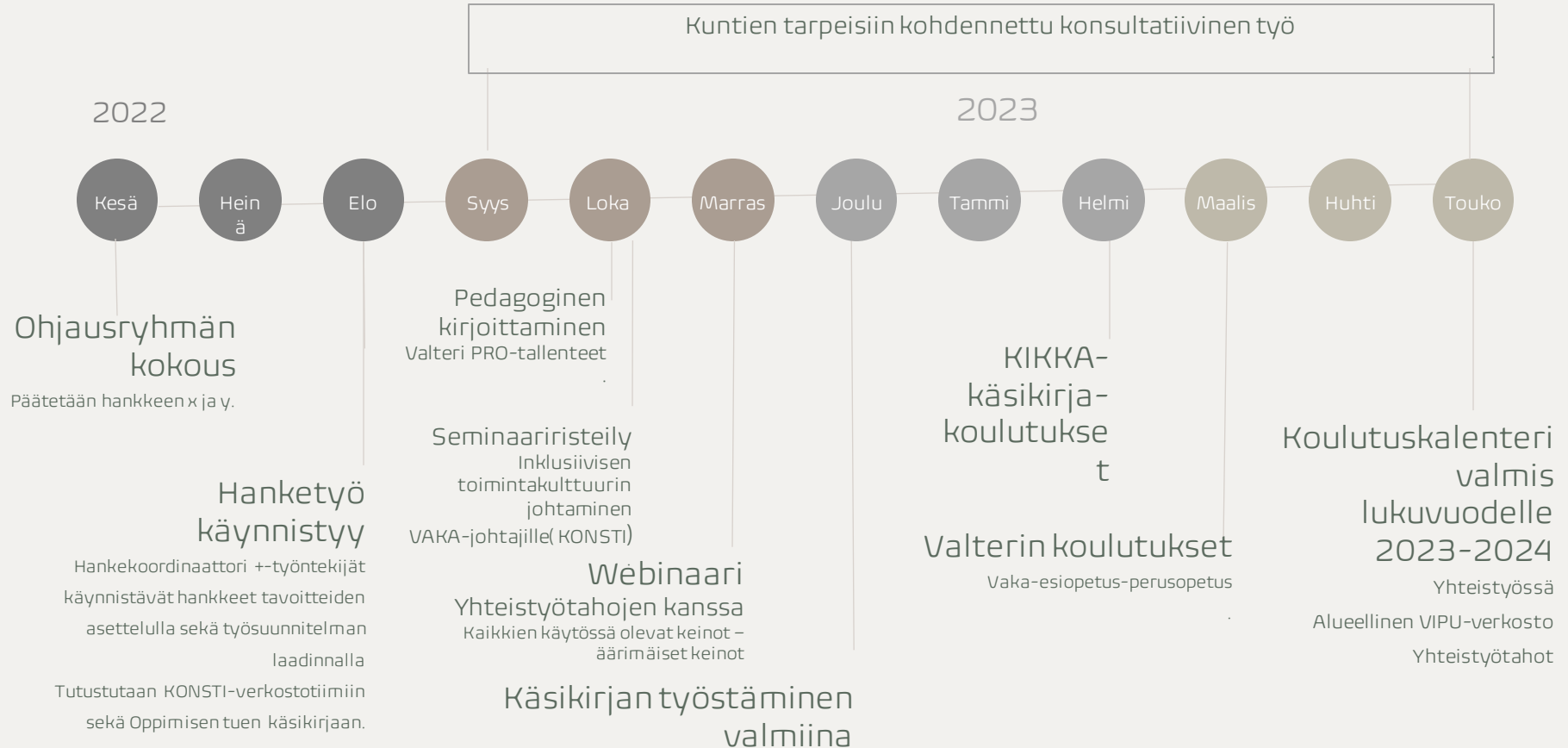
Hyvinvointialueen opiskeluhuollon valmistelutyöryhmä

Kouluyhteisön digitaalinen mielenterveyden tuki -projekti, HUS, Terapiatietulinjaan
-kansallinen hanke

Vaatu- ja sairaalakoulun konsultaatio ?

Mielenterveystyön valtakunnalliset toimijat ?

KIKKA-hankkeet toimintasuunnitelma



Konkreettiset tulokset ja vaikutukset, jotka toiminnalla pyritään saavuttamaan;

- Kikka-hankkeen lopussa hankkeessa mukana olevilla kunnilla on yhteistyössä laaditut ja sovitut käytänteet tuen toimista esiopetuksessa
- Kunnat ottavat käyttöön Oppimisen tuen käsikirjan myös esiopetuksessa.
- Osana hanketta on käyty alueellista keskustelua varhaiskasvatuslain muutoksista sekä vahvistettu yhteistä kieltä jatkumolla varhaiskasvatus-esiopetus -perusopetus.
- Inklusiivisen oppimisympäristön tarpeita tunnistetaan ja pedagogisen johtamisen rooli inklusiivisen toimintaympäristön rakentamisessa ymmärretään aiempaa selkeämmin.
- VIPU-henkilöiden tehtäväkuvaa jäsennetään
- Koulutuksilla ja keskustelulla vahvistamme **ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen rakenteita alueellisesti ja paikallisesti.**
- Kuntien yhteistyönä suunniteltava **koulutuskalenteri** **varmistaa alueellisen yhteistyön jatkumisen sekä henkilöstön osaamisen tukemisen** myös hankkeen päättymisen jälkeen.

KIITOS!

Hankekoordinaattori

Saara Westerlund

044 733 46 22



Inklusiivinen Satakunta

Turku 15.9.2022

Riikka Kotiranta
Sari Wallin
Kirsi Nuorsaari



Inkluusion edistäminen hankerahoituksella

- Inklusion edistämistä ja mm. vaativaa erityistä tukea kehitetään kahdessa Porin kaupungin koordinoimassa verkostohankkeessa:
 - Oppimisen tuen ja inklusion edistäminen (OKM), 31.12.2022 asti
 - Vaativan erityisen, ennaltaehkäisevien toimintamallien ja varhaisen tuen kehittäminen inklusiivisissa toimintaympäristöissä (OPH), 1.1.2023-31.12.2023.
- Porin lisäksi omilla rahoitusosuuksillaan mukana Rauman kaupunki, Kankaanpään kaupunki ja Ulvilan kaupunki. Porin kristillinen koulu mukana OKM:n hankkeessa.
- Näistä edustajia myös TYKS:n VIP-alueryhmässä.
- Muille Satakunnan kunnille tarjotaan koulutusta ja konsultaatiota. Jatkossa ajatuksena, että jokaisen osatoteuttajakunnan vastuulla on muutama kunta ja Porin kristillinen koulu.
- Kaikissa neljässä osatoteuttajakunnassa OPH:n hanke **jatkaa ja laajentaa** OKM:n hankkeessa aloitettua **kehittämistyötä**.



Hankkeiden organisoituminen



Hankkeen tavoitteet ja toiminta

Vaativan erityisen tuen ja Inklusion edistäminen

- Missä vaativa erityinen tuki järjestetään? Työkaluja opettajille konsultatiivisen toiminnan avulla
- Rakenteet ja resurssit (esim. kiertävät ohjaajat)

Yhteistyön edistäminen vaka, esiopetus ja perusopetus

- Koulupaikka-prosessien sujuvoittaminen
- Varhainen tuki ja oppimisen tuen jatkumo

Monialaisen yhteistyön kehittäminen

- Yhteistyön mallintaminen hyvinvointialueen kanssa: kuka tekee ja mitä, mahdolliset "aukot"
- Yhteistyö vaka, esi- ja perusopetus

Verkosto-maisen työskentely-tavan edistäminen

- Kuntien edustajien tapaamiset, verkostomainen työskentelytapa
- Sivistysjohdon ja muun hlöstön kouluttaminen, benchmarkkaukset

Oppimisen tuen kehittäminen Porissa - konsultoivan opettajan rooli

- Oppimisen tuen ohjausryhmän vetäminen
 - kokonaiskuva kaupungin kouluverkosta ja koulujen toiminnasta
 - joustavammat tuen ratkaisut - viisivuotissuunnitelman tekeminen
 - linkki rehtorikokouksissa käsiteltäviin asioihin ja niihin vaikuttaminen
- Joustavien ratkaisujen kehittäminen tarpeen mukaan
 - 6 määräaikaista koulunkäyntiohjaajaa -> 6 kiertävää koulunkäynninohjaajaa = mahdollisuus 1-3kk interventioon kouluilla
- Lähikouluperiaatteen vahvistaminen: Porin perinteenä olleet isot erityiskoulut, vaativampaa tukea täytyy tarjota myös lähikoulussa **joustavasti**



Monialaisen yhteistyön kehittäminen ja toimintakulttuurin muutoksen ja verkostomaisemman työskentelytavan edistäminen

- Luodaan konkreettisia yhteistyön muotoja ja sovitaan niiden toteuttamisesta
- Konsultoinnin mahdollisuudet- taulukko ja sen “jatkojalostaminen”. Työnjaon ja yhteisten toimintatapojen kehittäminen (perusturva / hyvinvointialue: sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaaja, terveydenhuolto, perhetyöntekijä..)



OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ



Kuka	Koulukuraattori t	Koulupsykologi	Kouluterveydenhoitaja	Konsultoiva erityisopettaja	Monikielisten opetusta koordinoiva erityisopettaja
Missä asiassa	- Sosiaalityön asiantuntemuksen tuominen oppilaan tilanteeseen - Oppilaan sosiaalinen pahoinvointi, vaikeudet kotona ja vapaa-ajalla - Koulua käymättömät oppilaat - Koulun ja kodin yhteistyön vahvistaminen - Oppilasryhmien sosiaaliin suhteisiin liittyvät haasteet, myös vapaa-aikaan liittyvät - Koko kouluun liittyvien toimintamallien kehittäminen	Yksittäisen oppilaan - oppimiseen/ käytökseen liittyvät haasteet - Tukitoimien suunnittelu - Jatkotutkimuksiin, hoitoon tai kuntoutukseen ohjaus - pedagogisiin ratkaisuihin liittyvä moniammatillinen työ - vanhempien ohjaus Koulun ja kodin yhteistyöhön liittyvät haasteet - Oppilasryhmiin liittyvät haasteet - Koko kouluun liittyvien toimintamallien kehittäminen	- Oppilaan vuosittainen terveystarkastus (kutsutaan) - Elintapoihin liittyvät asiat: ravitsemukseen, lepoon/uneen, päihteisiin ja/tai liikuntaan liittyvät kysymykset tai huolet - Ohjaus ja keskustelu liittyen oppilaan: kasvuun, kehitykseen, murrosikään, ihmissuhteisiin, seksuaalisuuteen tai ehkäisyyn yms. - Vanhemmuuden tai perheen hyvinvointiin liittyvät kysymykset - Huoli mielenterveydestä: stressi, ahdistus, masennusoireet tai jaksaminen - Pitkäaikaissairauksiin (esim. diabetes, astma) liittyvät asiat. - Opastusta terveyspalvelujen käytössä	- Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän lisätuen suunnittelu lähikoulussa - Erityisen tuen oppilaiden koulupolun suunnittelu - Pedagogisten asiakirjojen laadinnan tuki erityistilanteissa - Koulun toimintakulttuurin muutoksen tukeminen ja koulutussuunnittelulla kasvattajien ammattitaidon kehittäminen kaupungin tasolla.	- Monikielisen oppilaan valmistavaan opetukseen liittyvät asiat - Kielitietoisuuden opetuksen tuki perusopetuksessa, monikielisen oppilaan tukeminen perusopetuksessa - Nivelvaiheyhteistyö ja koulupolun suunnittelu monikielisen lapsen osalta (esiopetus-perusopetus, valmistava opetus-perusopetus)

Painotuksena laadukkaan yleisen tuen tarjoaminen ja vaativan tuen kehittäminen

- Koulupaikkaprosessi eskarista kouluun (tehostetut ja erityisen tuen lapset) sekä koulupolun jatkuvuus
- Koulujen henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja olemassa olevan resurssin käyttöönotto
 - Vuoden teema:
 - 21-22 *strukturoidti*, 22-23 *haastava käytös / käytöksellään oireilevat*
 - rehtorit, erityisopettajat, vaativan tuen luokat, iltapäivätoiminta
 - Muiden koulutusten järjestäminen (esim. Valteri, Jaana Kiviluote jne)
 - Erityisopettajatapaamiset säännöllisesti
 - tiedotettavia ajankohtaisia asioita, tuen papereiden ohjeistuksia, vertaistukea ja hyvien käytäntöjen jakamista
 - Konsultoivan työn juurruttaminen kouluihin



Koulukohtainen konsultointi ja tuki

- Osallistuminen VESO-päivään / opettajakokoukseen toiveiden mukaisesti
- Koulutuspaketteja / keskustelua, esim.
 - yleinen tuki, painopistealueet, eriyttäminen, arviointi
 - vuoden teeman vahvistaminen
- Koulujen johtoryhmän/pedagogisen ryhmän “kyselytunnit”
- Rehtorin / johdon tukeminen muutokseen pyrittäessä



Ruohonjuuritason konsultointia ala- ja yläkoululaisten asioissa

- Opettajien tukeminen käytännön tilanteissa
 - Alakoulussa lähes poikkeuksetta oppilaan / ryhmän havainnointi ja tuen tarpeiden järjestelyiden pohtiminen havainnointiin ja asiakirjoihin tutustumisen perusteella. Yhteydenotto usein luokanopettajan tai erityisopettajan kautta
 - Yläkoulussa kutsutaan usein vasta oppilashuoltotyöryhmään mukaan, kun tilanteeseen kaivataan uusia näkökulmia ja tukea kaupungin tasolta. Yhteydenotto usein rehtorin, kuraattorin tai psykologin kautta.
 - Yläkoulun osalta myös sijoitetut lapset (Porin Sisukas-malli) työllistävät
- Pienryhmien oppilaspaikat konsultoivan erityisopettajan kautta.
- Pedagogisten asiakirjojen neuvontaa, opastusta ja osittain tarkistamista



Inklusiivinen Satakunta - mallintaminen ja tiedon levittäminen

- Rehtoreiden / sivistystoimen johdon kouluttaminen koko Satakunnassa
- Eri kuntien konsultoivien yhteistyö ja sitä kautta inklusion edistäminen koko Satakunnassa
- Pikkukuntien huomioiminen - esim. etäkonsultointi
- Benchmarkkaukset koronatilanteen normalisoituessa
- Hyvien käytäntöjen mallintaminen ja muilta oppiminen



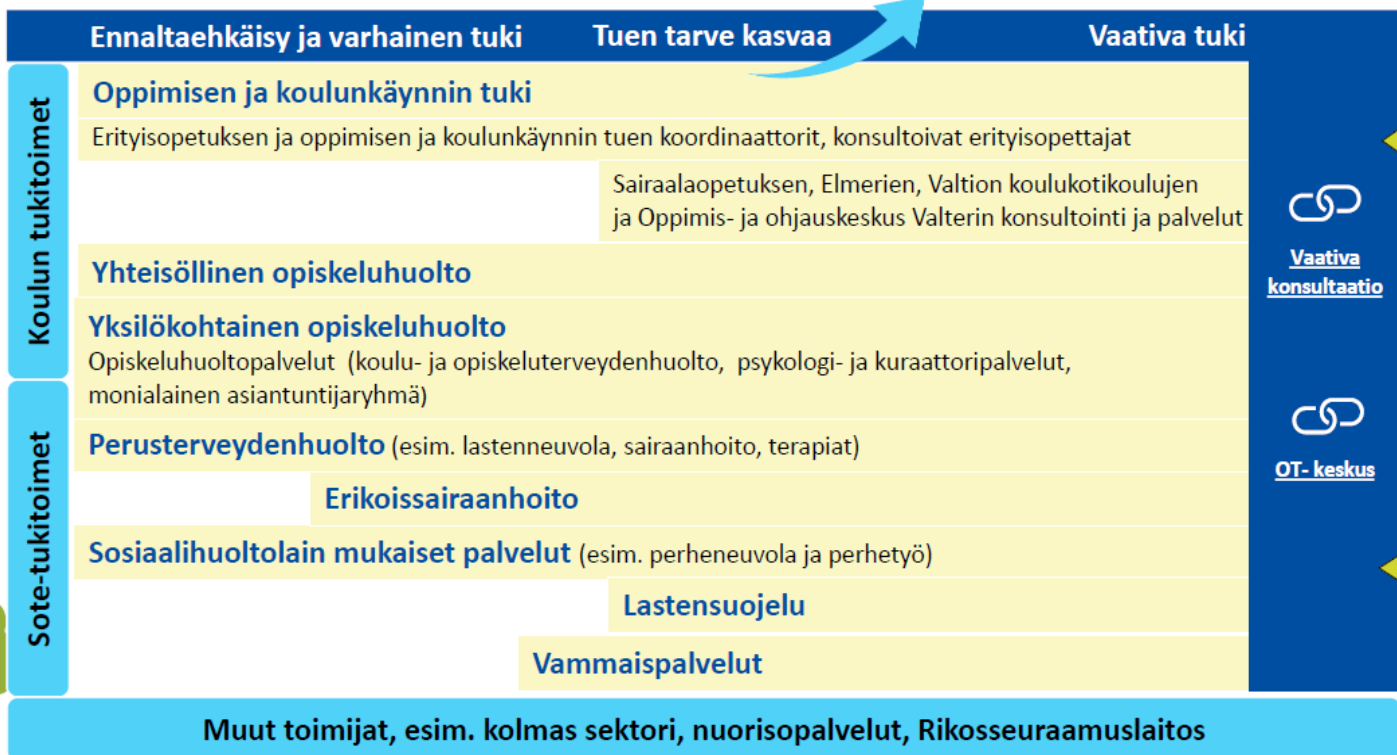


Kunta

Hyvin-
vointialue

Erva-/
YTA-alue

Lasten ja nuorten monialaiset palvelut



Vaativa erityisosaaminen esi- ja perusopetuksessa

Vaativin sosiaali- ja terveydenhuollon erityisosaaminen

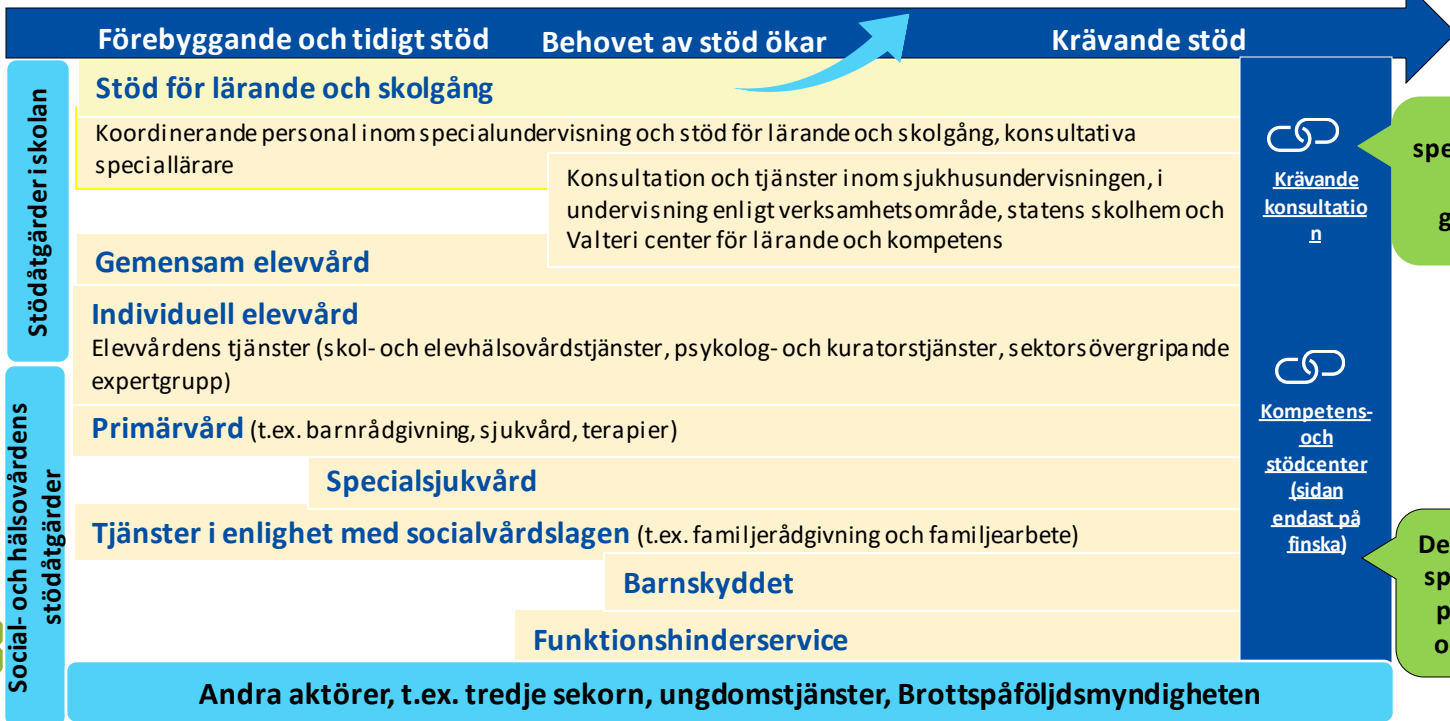


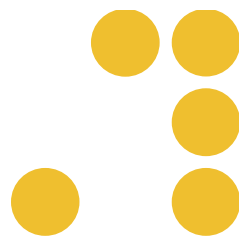
Kommunen

Välfärds-
området

Specialupptagnings-
områden/
samarbetsområden

De sektorsövergripande tjänsterna för barn och unga





Ohjeet pienryhmätyöskentelyyn: Instruktioner till smågruppsarbete:

- Jakaannutaan ryhmiin, jossa on eri kuntien edustajia
- Esittele aluksi itsesi ryhmälle lyhyesti kuvan avulla (alueesi, työnkuvasi, mihin sijoitut kuvan palveluissa?)
- Vi delar upp oss i grupper med representanter från olika kommuner
- Börja med att presentera dig för gruppen med hjälp av bilden: (ditt område, din arbetsbild, var ditt arbete placeras på servicestigen)

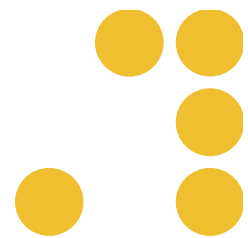


Ohjeet pienryhmätyöskentelyyn: Instruktioner till smågruppsarbete:

1. Tutustukaa vaativan tuen oppilaaseen (caset jaetaan ryhmille)
2. Jakakaa ryhmässä oman kunnan/alueen toimintamalleja ja käytänteitä (*Esim. Miten kunnassanne toimitaan tämän tyyppisen oppilaan osalta? Missä opetus järjestetään? Keneen ollaan yhteydessä? Monialainen yhteistyö? jne.*)
3. Millainen olisi ideaali tilanne? *Jos olisit oppilaan vanhempi / huoltaja, miten toivoisit, että koulupolku etenisi / järjestyisi?*
4. Miten monialaisia verkostoja voisi jatkossa vielä vahvemmin hyödyntää? Valmistautukaa lopuksi esittämään tiivis nosto ryhmän keskusteluista liittyen verkostojen toimintaan ja yhteistyöhön jatkossa.

1. Bekanta er med eleven i behov av krävande särskilt stöd)
2. Dela med dig av din kommuns / områdes verksamhetsmodeller och praxis. (*Exempelvis: Hur jobbar ni i kommunen med en sådan elev?*) Var ordnas undervisningen? Vem har ni kontakt med? Sektorsövergripande samarbete ?
3. Hur ser idealsituationen ut? Hur skulle du som elevens förälder / vårdnadshavare önska att lärtigen skulle ordnas / framskrida?
4. Hur skulle sektorsövergripande nätverk ännu bättre kunna utnyttjas? Förbered er avslutningsvis på att kort berätta om gruppens diskussioner om nätverksarbete och samarbete i framtiden.

Työskentelyn tukena ryhmissä on kuva: Lasten ja nuorten monialaiset palvelut
Använd bilden på sektorsövergripande stöd för barn och unga som stöd för diskussionerna



Kahvitarjoilu klo 14.45 Kaffeservering kl. 14.45

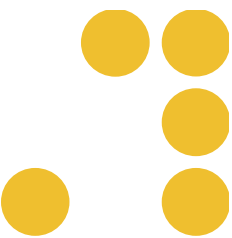
Verkostoitumista ja palvelupolkujen
selkiyttämistä ryhmissä
Nätverkande och tydliggörande av
servicestigar i grupper





Tiedoksi / Som information

- Käyttäytymisellään reagoivat lapset ja nuoret -teemaryhmän ja avin webinaari **26.9.2022 klo 14-16** . Kohderyhmä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien, koulujen ja opiskeluhuollon sekä varhaiskasvatuksen johto ja suunnittelijat.
Ilmoittautuminen: <https://avi.fi/tapahtuma/-/c/1049218>. (päättyy 23.9.2022 klo 11.)
- Webbinarium: Barn och unga som reagerar med beteende 28.11.2022 kl. 14-16
- *Toiminta-alueittain järjestettävä opetus* –teemaryhmän ja avin webinaareille jatkoa; aiheena perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaihe (**ajankohta tarkentuu myöhemmin**)
- *Sijoitetut lapset* -teemaryhmä mukana järjestämässä alaseminaaria sijoitettujen lasten koulunkäynnistä Valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä (4.-5.10.2022) 5.10.2022 iltapäivällä
- Webbinarier HUCS / ÅUCS områdesgrupper



VIP-verkoston tutkijakollegiumin webinaarit.
Webbinarier av VIP-nätverkets forskarkollegium

Alustavat teemat / preliminära teman:

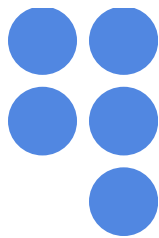
1.11. klo 14-16. Käsitteitä ja teoriaa – inklusio ja vaativa tuki
Begrepp och teori – inklusion och krävande stöd

7.11. klo 14-16. Yhteistyö ja vuorovaikutus
Samarbete och kommunikation

15.11. Klo 14-16. Autismikirjo ja neuropsykiatriset häiriöt
Autismspektrum och neuropsykiatriska störningar

Oikeus oppia –webinaari 10.11.
Utbildning för alla-webbinariet 10.11

VIP-päätösseminaari/webinaari 7.12.
VIP-avslutningsseminarium / webinarium 7.12
(kaikille VIP-verkoston toimijoille / för alla aktörer inom VIP-nätverket)



**Seuraava TYKS-alueen
VIPU-tapaaminen
järjestetään etänä**

21.11.2022

klo 12.15-15.30

**ÅUCS-områdets följande
VIPU-träff ordnas på
distans**

21.11.2022

Kl. 12.15-15.30

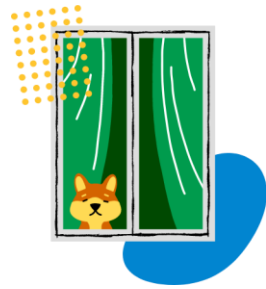
Kiitos osallistumisestasi!



*Tack för att du deltog! Vi ses
i november!*



Jaa yhteisössäsi, kunnassasi tai alueellasi kehitetty [käytänne](#)



Työniloa syksyyn!

